

Felvidéki Híradó.

P O L I T I K A I H E T I L A P

Előfizetési árak:

Egész évre	8 kor.
Fél évre	4 „
Negyed évre	2 „
Egyszám ára 20 fillér.	

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségre, a hirdetései és előfizetési pénzek a kiadóhivatalra czímelve Turócszentmártonba küldendők.

Hirdetéseket legutányosabban, árszabály szerint. — Lapunk számára hirdetéseket — eredeti árkában — minden bel- és külföldi hirdetési iroda elfogad. Nyílttér soronként 40 fillér.

Magyar kultusz.

A magyarság ereje a nép kulturáján nyugszik. Ehhez a tételhez nem kell kommentárt fűznünk. Olyan igazság ez, melynek megdöntésére nem vállalkozik egy józan ember se; az evolúció törvénye szerint haladunk az egyetemes fejlődés lépcsőjén. Nálunk, hol a fejlődéssel a magyarság létredeke, fenmaradásának záloga van egybekötve, kétszeresen fontos, hogy a nép értelmi színvonalát emeljük, becsületes, nemes, tiszta vonásait fejlesszük, míg másrészt kíméletlen nyíltsággal nyessük, jó kertész gyanánt, természetének félszükségeit, fattyuhajtásait, kinövéseit.

A magyarság szellemi erejéhez szó sem fér. Történelmi fejlődése, politikai helyzete, irodalmi alkotásai a népies vagy műköltészet terén csalhatatlan bizonyítékát adják nemzetünk szellemi fejlettségének.

A népek ezernyi érdekei, czéljai mind a magyaréval ellentétesek, meg nem állhat a magyar, ha az anyagi erő mellé társul nem szegődik a kultúra. S ha földrajzi helyzetünk ki nem tesz bennünket a török másfél-százados támadásának, rabságának, ma már nincs mit számegnözünk, hanem büszkén állhatunk a nyugat fényes, művelt, magas népeihez.

S ha ma tiszta öntudattal nézünk vissza a múlt mesgyéjére, számot adunk haladásunkról, műveltségünkéről, úgy szilárd bizalommal nézhetünk a nemzeti jövő elé, mert hiszen a költő szavai szerint — van ebben élni hit, jog és erő.

Egyszóval, hazánk kulturális előrehaladottsága általában megnagyott. Az analfabéták száma ha nem is olyan kedvező, mint Dániában, vagy Svédországban, de határozottan kedvező csökkenést mutat; a közoktatásügyi kormány, míg egyrészt minden erejével a nevelés intézvétszékére törekszik, másrészt anyagilag is tölte telhetőleg igyekszik kulturánk harcászainak sorsát kedvezőbbé tenni.

De nem szabad csupán fölülről várnunk az akciózt. Magunknak is rajta kell lennünk minden igyekezetünkkel e fenséges cél megvalósításán s a népevelés nagy munkájából nekünk is ki kell vennünk részünket.

Hassunk oda, hogy a már meglevő népkönyvtárak szaporításának, de feltétlenül helyes irányban, szívvel, erkölcsöt egyaránt nemesítve. S azokat az olvasmányokat, melyek a lelket megnemételezik, a romantikus rabló-betyár regényeket, a tartalmatlan, tres, fecsegő, henyé leírásokat üldözzük, vessük tűzre! Hadd jőjön helyükbe a tiszta, komoly olvasmány, mely míg mulatságot szerez az egyszerű olvasójának, másrészt okos tanácsot szolgáltat. Hisz ez a mi magyar népünk dalos, mint a pacsirta, elmés, ötletes, tréfás, nyelve fordulatokban gazdag, képzetele termékeny, költészete gyakran a műköltészet alkotásait is felülmúlja; szóval egész erejével egyénisége a produktív szellemi térre utasítja.

Ez mutassa a világító fátylát haladásunk utján; ez a tudat adjon erőt a művelődés propagandájának, ez lelkesítsen bennünket a célzatos munkásságra, mert hiszen, ha a népet magunkhoz emeljük és a művelődés felé irányuló természetes hajlamát előmozdítani segítjük, úgy megteszük azt, mi e téren a hazá minden igaz fiától elvárható! Már pedig lehet-e szebb, felemelőbb tudat bármelyikünkre is, mint az, hogy a hazá iránt való kötelességünket becsülettel teljesítettük?

A szláv eszme fejlődése, annak jelenlegi állapota és jövő törekvései.

— Irta: gróf Esterházy János. —

III.

A keleti kérdés nem harcz Európa és Ázsia között, mert Keleten minden időközön át folyt és folyik a harcz a különböző műveltségi típusok közt.

Előbb a görög és a római civilizáció közt, idővel a germánok és szlávok közt.

Ebből a szempontból a töröknek eltávolítása a priori feltételezetvén és ellaggyván Danilewski erre vonatkozó hosszú fejtegetéseit, elég lesz csak következtetéseit ismertetni.

1. A balkáni országok felosztása az osztrák-magyar monarchia és az orosz birodalom közt nem helyes, mert egyetlen darab szláv föld átengedése az osztrák-magyar monarchiának, árulás lenne a szlávizmus ellen és Oroszország érdekeire határozottan káros.

2. A federatív alakulás a szlávoknak az osztrák-magyar monarchiában megadná a tulsúlyt, tehát nem kívánatos, mert a szláv ügyek egységes vezetést Oroszország részéről zavarná. Egyébiránt egy ily föderáció szeresére lehetetlen, miután a németek és magyarok soha sem fogják megengedni; különben, miután az osztrák-magyar monarchia épp úgy, mint Törökország, túlte magát, ez, se más, nem fogja életképességét megtartani.

3. Egy görög-bizánci birodalom létesítése Oroszország és a szlávizmus érdekeire káros volna. A görögök ugyanis a balkán-félszigeten hasonló szerepet akarnának játszani, mint a németek az osztrák-magyar monarchiában (és ha nem sikerülne nekik a szlávokat leigázni, az osztrák-magyar monarchia példájára csinálnának román-görög dualizmust.

4. Oroszország nem akarja meghódítani Törökországot, hanem szükséges egy szláv föderáció alapítása, amelyben azon nem szláv népek, mint a magyarok, románok és görögök, kik szereneszükre vagy az ellen, felbonthatlanul a szlávok közé vannak vegyítve, köntelennek lesznek résztvenni.

Ezen idegen etnikus anyag valószínűleg fel fog olnadni a szláv tömegben és nem lesz képes a nagy szláv föderációban azon káros, bomlasztó befolyást gyakorolni, melyet a kisebb szláv társadalmakra gyakorol.

A jövőbeli szláv föderáció nem szláv tagjai közül költöt, a görögöket és a románokat nem szükséges egészen idegeneknek tekinteni, mert a vérrokonság hiánya náluk a szellemi rokonság által van pótolva, amennyiben bár nem szlávok, de legalább orthodoksok. A magyarok, akik szláv országokba telepedtek és ott sok századon át jogosulatlan uralkodó állást foglaltak el, kegyetlennek lesznek a nagy szláv faj sorsát, sietni, vagy alárendelt állással megelégedni. Egyébiránt a magyarok épp úgy, mint a görögök és románok, elegendő vannak már szláv vérel keverve.

5. A jövőbeli szláv föderáció Oroszországgal közepmánya alatt, Konstantinápolyjal, mint fővárossal közepmánya alatt állana. Helytelen volna a kis ethnografikus különbségeket figyelembe venni. Minden kiutambicziót a szláv ambiczióhoz kellene alkalmazni.

Ezek szerint a szláv föderáció valószínűleg a következők elosztását fogja tartalmazni:

- a) Az orosz császárság Galiciával és Magyarországgal ruhán részeivel,
- b) a csehi korona országai Magyarországgal eszaknyugati tól részeivel,
- c) a szerb — horvát — szlovén királyság,
- d) a bolgár királyság megnagyitva Rumelia és Makedónia részeivel,
- e) a román királyság,
- f) a görög királyság,
- g) a magyar királyság,

h) Konstantinápoly (orosz) tartomány Rumelia és Kisázsia limitrof részeivel.

E föderáció az egyedüli szilárd alap, amelyen az önálló szláv kultúra kifejlődhetne. Ezen föderációban nem volna elnyomás, minden nemzetiségnek meg volna lehetősége önállóan fejlődni.

A fennálló aggályok egyedüli alapjai az Európában szétszórót rágalmak.

Magától értetődik azonban, hogy a szláv föderáció-nak közös nyelvre kellene borsia, mely természetesen nem lehetne más, mint az orosz. Mielőtt azonban a szlávizmus Oroszországgal vezetése alatt megjelenjen a történelmi szinpadon, Oroszországnak győzelmes harcot kell vívnia Európával.

Zászlóján fogjuk olvasni „Orthodoxia, Szlávizmus Paraszt dotáció”. — Eddig Danilewski.

Mindezekből az tűnik ki, hogy a szlávofil, vagy ha akarjuk pánszláv, vagy röviden „szláv propaganda” czélja: „Az osztrák-magyar monarchia szétbontása árán egyetemi az északi és déli szlávokat és őket az orthodoxia, a szláv kultúra és a czarizmus alapján szervezni”.

Attérhetünk ezután azon eljárásokra, amelyek kívülről befelé ezen cél elérésére törekednek, az előkészítik, valamint azon belülről szövetségesekre, akiket a szellemi és irodalmi szláv közbőség, valamint politikai hatalmi vágyak könnyen felhasználható eszközökké tesznek.

Megyei élet.

Közigazgatási bizottsági állás.

Turócsvármegye közigazgatási bizottsága folyó évi szeptember 12-én tartotta meg havi rendes ülését ifj. Justh György főispán, távollétében Beniczky Kálmán alispán elnökölté alatt.

Jelen voltak: Szteghy Vilmos pénzügyigazgató, Berecz Gyula kir. tanfelügyelő, Borbély Kálmán főmérnök, dr. Lax Adolf tiszti főügyész, dr. Haas Jakab megyei főorvos, dr. Beniczky Akos főügyész, Keviczky Imre közgazdasági előadó, Skultety Lajos kir. ügyész. A bizottság tagjai közül jelen voltak: Klimó Vilmos, Rosza János, Justh Ferenc, Dávid János és Roth Emil.

Dr. Beniczky Akos főügyész bejelenté, hogy a főszozabirák utasítottak, hogy a vasuti tűzátválatban számdékölt építkezések esetén csak akkor adják meg az építési engedélyt, ha az ellen a szomszédok kifogást nem tesznek. Erre a rendelkezésre a központi főszozabiró azon kérest intézte a bizottsághoz, hogy ezen esetek vele közöltessenek, amely kérest a bizottság esetről-estere teljesíteni fog.

Reiskup Ede ruttkai lakos részére megadott a vasut tűzátválatban az építési engedély. Laxó Pálnak azonban nem volt megadható, mert kérvénye nem volt köllőleg főszozabiról.

Dr. Lax Adolf kifogásolja, hogy Laukó beadványa töl nyelven van szerkesztve, másrészt pedig a beadványt nem a kérvényező sajátkezüleg írta alá. A nyert felvilágosítókat után azonban nem terjesztett elő indítványt és így a tárgy felett napirendre tert a bizottság.

Ugyancsak tárgyalás alá került a felsőtúrerekiek kérelme, akik leeggett hazáikat újból felépíteni kívánják. Mintogy azonban ezek közül sok haz a vasuti tűzátválatban esik, kérdés merült föl, hogy-ezen újból felépítendő hazak építési engedélyre szükséges-e a vasuti közegekkel való tárgyalás, vagy sem. Justh Ferenc, Klimó Vilmos, Berecz Gyula, Skultety Lajos, Rosza János, Roth Emil felszólalással után kumondotta a bizottság, hogy a felsőtúrerekiek hazáikat a régi helyen a vasuti bizottsággal való minden tárgyalás nélkül felépíthetik és csupán a főszozabiró építési engedélyre van szükségük.

A megyei aliorvos jelentése szerint az allategészségügy javulóban van. Panaszolja azonban, hogy egyes eseteket az előjárások elhalgatnak, ami a védekezést lehetetlenné teszi. Utasították a főaliorvos, hogy ezen eseteket további megtörli eljárás vegeti a jarast főszozabirónak jelentse föl.

hogy az általa gyártott ezüst forintokból annyit értékesített már, hogy azt öt ember sem bírná el. Különböző bejárta már a nagyobb városokat és mindenütt a hamisított ezüst forintokból élt. A csendőrség a törzecszenmártóni kir. járásbírószághoz kísérte be az uszói pénzhamisítót.

Tüz Szocsányban. Az elmúlt héten tűz pusztított Szocsányban. Milán György szuszányi lakosnak csúrije égett le, meg pedig valószínűleg gyújtogatás következtében, amit nemcsak abból következtettek, hogy a csúri közelében petróleum odónyt találtak, hanem abból is, hogy a mult 6-szal, körülbelül ebben az időtájtban is felgyújtották Milán György csúrijét, éppen akkor, mint most is, amikor gabonáját csúrijeben elhelyezte. Megátalkodott ellenésége lehet, aki ilyen módon áll rajta nemtelen bosszút, vesztéllyel fenyegetve az egész község lakosságát.

Élszámolás. A tűzkárosultak javára küldött Toperczer Sándor, törzecszenmártóni gyógyszerész 2. 5. koronát s a körjegyzők mulasztásának jóvedelméből átadatot nekem 36 korona 26 fillér, mely összegek részben a felőrtúcserei, részben pedig a kiskisfalvi kárvallottaknak osztattak ki. Ujjában beértek: 1. Lezsiaichó község, a kiskisfalvi tűzkárosultaknak 20 korona. 2. Szlován község 1/4 részben a felőrtúcserekieknek, 1/2 részben pedig a kiskisfalviaknak 17 korona 63 fillér. Stubnyatúrdó, 1905. szeptember 12. Zorkóczy Tivadar főszolgabíró.

Tüz Deánfaln. Már másodikban érte a nyár folyamán Deánfaln tűzveszedelem. Csütörtökön este azonban jóval nagyobb csapást mért a községre, mint a mult heti tűzvész. Nem kevesebb, mint 17 lakóház lett a tűz martaléka, nyomorba döntve ezzel a falu lakosságát. A tűz oly arányokot öltött, hogy a szomszédos községekben megjelent tültöltsőságnak is csak nagy erőfeszítéssel sikerült a tüzt végre elfojtani. A kár igen nagy, mert nem minden ház volt biztosítva.

Modern tápítal. Idegesség, álmatlanság, vér-szegénység, étvágytalanság ellen leginkább a Herkules-sört használják újabban, mert e kitűnő malátaíjsör különlegesség hatásos hízáló is; gyengélkedőknel, lábadozóknál kiváló erősítő és a mellőtt nagyszerű asztali ital. Kapható minden jobbt fűszerüzletben, vendéglőben és kávéházban. Nagyban: Herkules-söröződe, Budapest, VII., Bethlen-tér 3., honnan postán 5 kg. próbáküldeményt (6 üveg) utánvételre küldenek. Forrártár Turócszentmártónban: Szende Gáspár cseznél.

Antidol a legjobb gyógyszer: fejfájás, ideges fejfájás és nátha ellen. A szert nem kell bevenni, néhány csepp a tenyéren elődörzsöléssel a használati utasítás szerint belélegezve, azonnal megszűnteti a bajt. Sok ezer ember használja s mindenki csak jódot mond róla. Kérdezzé ismerőseit: hogy használ-e már az Antidol-t, amely nagyszerű hatású arany éremmel lett kitüntetve. Egy üvegeske ára 1 korona 20 fillér és 35-ször mulaszthatja el vele fejfájását. Kapható Gazdik János gyógyszerész urnál Kőrmöczbányán.

Szerkesztői üzenetek.

— Cs. J. Szocsány. Folyamodhatik, de majd csak ugy 35 esztendő múlva. Annak az alapítványnak kamataiból csak elagott tantók kapnak segélyt, vagy azoknak árval.

Felőlős szerk. BEREZCZY GYULA. — Főmunkatárs DUGOVICH TITUS.

NYILT-TÉR.

(E rovatban közöltéktől nem felelős a szerkesztő.)

Köszönetnyilvánítás.

Alulírottak hálás köszönetünket fejezzük ki mindazon tisztelt ismerőseinknek és jó barátainknak, kik drága halottunk végtiszességén becses megjelenésükkel nagy fájdalmunkat enyhíteni szivesek voltak, különösen a ruttkai izr. hitközségnek a gyászjelentésért és a vasuti altiszti klubnak, a törzecszenmártóni és ruttkai izraelita hitközségnek testületileg való megjelenésükért. Kelt Ruttkán, 1905. évi szeptember 14-én.

A gyászoló Waldmann-család.

Fájdalommal jelentjük, hogy intéztünk buzgó igazgatósági tagja

Waldmann Vilmos

úr

szombat, f. hó 9-én délelőtt 12 órakor, rövid szenvedés után, jobblétre szenderült.

Áldás és béke poraira!

A ruttkai takaré- és hitelintézet részvénytársaság igazgatósága.

Jó minőségű cipők

nagy választékban olcsó árakon csakis KLEIN SZ. divatruházában Turócszentmártónban kaphatók.

1905. évi 5382. szám.

Tüzifa árverési hirdetmény.

A zólyomi m. kir. erdőgondnokság területében termelt s a vágásokban a tónél rakásolt alább felsorolt tűzifaanyag 1905. évi október hó 9-én délelőtt 11 órakor Besztercebányán az erdőgazgatóság tanács-termében árverés alá kerül.

1. Mamojkova erdőrésze A. üzemosztályának II. vágás-sorozata, 7. tag, 17. osztag, 650 fűm.³ búkk hasáb- és dorongtűzifa ürmeterenkint 1 korona 60 fillér kikiáltási áron; értéke 1045 korona; bántépénz 105 korona. A vágás távolsága a zólyomi vasúti állomástól 14,5 kilométer.

2. Drieny erdőrésze A. üzemosztályának II. vágás-sorozata, 7. tag, 6. osztag, 195 fűm.³ búkk hasáb- és dorongtűzifa ürmeterenkint 1 korona 55 fillér kikiáltási áron; értéke 302 korona 26 fillér; bántépénz 30 korona. A vágás távolsága a zólyomi vasúti állomástól 12 kilométer.

3. Drieny erdőrésze A. üzemosztályának II. vágás-sorozata, 7. tag, 4. osztag, 6691 fűm.³ búkk hasáb- és dorongtűzifa ürmeterenkint 1 korona 60 fillér kikiáltási áron; értéke 10705 korona 56 fillér; bántépénz 1070 korona. A vágás távolsága a zólyomi vasúti állomástól 12 kilométer.

4. Pomiászló erdőrésze A. üzemosztályának IV. vágás-sorozata, 19. tag, 5. osztag, 418 fűm.³ búkk hasáb- és dorongtűzifa 1 korona 90 fillér kikiáltási áron; értéke 779 korona; nemkülönböztetett 1533 fűm.³ búkk hasáb- és dorongtűzifa 1 korona 75 fillér kikiáltási áron; értéke 2682 korona 75 fillér; e kettőre együttesen bántépénz 346 korona. A vágás távolsága a zólyomi vasúti állomástól 7 kilométer.

5. Berkenye erdőrésze A. üzemosztályának III. vágás-sorozata, 16. tag, 32. osztag, 4318 fűm.³ búkk hasáb- és dorongtűzifa ürmeterenkint 1 korona 90 fillér kikiáltási áron; értéke 8204 korona 20 fillér; bántépénz 820 korona. A vágás távolsága a zólyomi vasúti állomástól 11 kilométer.

Megjegyeztetik, hogy a szükséges fuvarerő a közvetlen közeli községekben elegendő számban szereshető be.

Az árverés kizárólag zárt irásbeli ajánlatok alapján történik. Ajánlat tehető az árverés tárgyát képező egy vagy több, vagy akár minden vágás faanyagára is egy és ugyanazon zárt irásbeli ajánlatban.

Az okmánybűnyekkel ellátott zárt irásbeli ajánlatokban megjelölendő a vágás neve, üzemtervi megjelölése, valamint a tűzifaanyag mennyisége, amelyre az ajánlat tétetik; kiteendő továbbá a megajánlott összegár szóval is.

Több vágásra tett együttes ajánlatnál a most elő-írt részletezés külön teendő meg.

Az előírászerű bántépénz (vagy bántépénzek) vagy az ajánlathoz csatolandó, vagy árverés előtt az erdőgazgatóság házi pénztáránál fizetendő le és a nyugta csatolandó.

Az ajánlat tárgya az ajánlat borítékán megjelölendő. Utoajánlatok nem fogadotatnak el.

Az árverési általános és részletes feltételek szeptember hó 20-tól az alulírt m. kir. erdőgazgatóságnál vagy a zólyomi erdőgondnokságnál megtekinthetők. Besztercebányán, 1905. évi szeptember hóban.

A m. kir. erdőgazgatóság.

Hat gimnáziumot jó sikerrel végzett ifjú gyógyszerész-gyakornokul főlvétetik. Az illető a magyar nyelven kívül németül és tótul is értsen. Szorgalmas, törekvő ifjú legyen. Ellátáson kívül a 2-ik és 3-ik évben érdem szerint zsebpénzt is kap. Ajánlatok szülők és gyámok utján kéretnek Gazdik János gyógyszerész címére Kőrmöczbányán.

A 76-ut 63. sz. házban 2 szoba, éleškamra, kert- és egyéb mellékhelyiségekből álló

lakás

november 1-től kiadó. Közlebbi felvilágosítással szolgál a tulajdonos Gazdik János gyógyszerész Kőrmöczbányán, vagy pedig helyben Mitrovcszky Rudolf nr.

Ily alkalom soha többé az életben! 500 drb 1-96 frtért

Remek aranyozott, pontos Anker óra láncsal, 3 évi jóállással, divatos selyem úri nyakkendő, 3 finom zsebkendő, 1 gyönyörű úri gyűrű imitált drágakövel, elegáns női brosz (ujdonsg), 1 remek zseblóker, 1 börtöntárgya, zsebek készlettel, 1 pár kék gomb, 3 mellogomb, 3° double arany patentzárral, kiv. elegáns képeslap album, a világ legszebb látképe, 3 tréfas tárgy, igen mulatótárgyak és fitatának, praktikus levelező minkai szárnára, 20 levelezési tárgy és 400 mindentelre a házbán nélkülözhetetlen tárgy. Mindez az órával együtt, mely magában megéri a pénzt csak 1'95 frtba kerül. Széktületes utánvétellel vagy a pénz előleges beküldése ellen a

„Wiener-Central-Versandthaus“ P. Lust Krakau 746. által. Nem felelőrt a pénzt visszaadjuk.

Wix Miksa Turócszentmártón

liszt-, fűszer-, csemege-, bor-, szeszesital-, kókuszszir-, üveg-, és porcellánraktára. Ablaküvegek, tükörüveg és tükörök, fénykép- és képeretek nagy választékban.

„JODELLA“

most a mindenhol ismert, orvos és közönség által kedvelt Lahusen-féle

JOD-ÉS VAS-CSUKAMAJOLAJNAK

szabadalmilag védett neve. A legjobb és leghatásosabb csukamajola. Hatásában föllümulatlan daganatoknál, agor betegségeknel, bőrkürtés, csusz, reuma, torok- és tüdőbetegségeknel, meghűlésnel, vérszegénység gyermekeknel stb.-nél. Véralakító, nedvképző, étvágycsináló hatású. Évi szükséglet folyton emelkedik. Téli és nyáron vehető, mert mindig frissen kapható. Ára 3 korona 50 fillér. Egyedüli gyáros: LAHUSEN gyógyszerész Brémában. Mivel utánzatok vannak, csak „Jodella“ név alatt veendő, mely minden dobozon kívül foglaltatik. — Kapható vidéken Gazdik János gyógyszerháznál Kőrmöczbányán és Toperczer Sándor gyógyszerháznál Turócszentmártónban.

Olcsó esék ágytoll! 5 kilo: új fosztott 960 k, jobb 12 — K, fehér pelyhuja fosztott 18 — K, 24 — K, hóhéher pelyhuja fosztott 30 — K, 36 — K. Szállítás bérmenten utánvétellel. Kicsereles és visszavétel a szállítási díj megtérítésével mellett megengedve.

BENEDIKT SAHSEL, LÖBES 386, Posta: Pilsen, (Csehország.)

HIRDETÉSEK felvételnek a kiadóban.

Gondoskodjunk télire! KLEIN SZ. DIVATÁRU CZÉG TURÓCSZENTMÁRTONBAN a legolcsóbb bevásárlási forrás. Aki női- és férfi-cipőt, felöltőt, kész ruhát, kalapot, szőrmeárut, őszi- és téli kelmét stb. jól és olcsón akar beszerezni, az csakis a fenti czéghöz forduljon. Gondoskodjunk télire!